

YÖNETİCİ ÖZETİ

Afet ve Acil Durumlarında Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetin Önlenmesine Yönelik Müdahalelerin Artırılması ve Güçlendirilmesini Amaçlayan Strateji ve Operasyon Planı 2023-2025

Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet (TCDŞ), dünya genelinde en ağır ve en yaygın görülen insan hakları ihlallerinden biridir. Dünya genelinde yaklaşık her üç kadın ve kız çocuğundan biri, hayatı boyunca en az bir kez yakın partne şiddetine, partner haricindeki kişiler tarafından uygulanan cinsel şiddete veya her ikisine birden maruz kalmaktadır. Bu durum kadınların ve ailelerinin fiziksel ve ruh sağlığı, eğitim ve ekonomik refahı üzerinde yıkıcı; kısa ve uzun vadeli etkiler yaratmaktadır. TCDŞ, dünya genelinde her yerde görülürken TCDŞ riskleri ise afetler, silahlı çatışmalar ve diğer kriz durumları esnasında ve sonrasında artış göstermektedir. 2023 yılında yaşanan 27 acil durum esnasında ve sonrasında 84 milyon kadın ve kız çocuğu, toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti önleme ve müdahale hizmetlerine ihtiyaç duymuştur.

COVID 19'un sosyo-ekonomik etkileri, iklim krizi, kuraklık kaynaklı zorunlu göç ve uzun süren çatışmalar sonrası artan kırılganlıklar ve küresel ölçekte güvenli gıdaya erişimin azalması insani yardım ihtiyaçlarının hızlı bir şekilde artmasına neden olmaktadır. UNFPA, kadınların ve kız çocuklarının hak ettikleri hayat kurtarıcı hizmetlerin ve bakım kalitesinin sağlanması için faaliyetlerini artırarak sürdürmelidir.

TCDŞ'nin sona erdirilmesi, UNFPA'nın 2022-2025 Stratejik Planı'nın üç dönüştürücü hedefinden biridir. Bu doğrultuda UNFPA, insani yardım müdahalesini artırmayı ve TCDŞ önleme ve müdahale çabalarını güçlendirmeyi taahhüt etmektedir. Afetlerde ve acil durumlarda TCDŞ önleme ve müdahale çalışmalarının güçlendirilmesi için hazırlanan bu Strateji ve Operasyon Planı aracılığıyla UNFPA'nın özellikle afetlerde ve acil durumlarda TCDŞ ile mücadele çalışmalarına liderlik etmesi beklenmektedir.

Strateji ve Operasyon Planı, UNFPA'nın afetler ve acil durumlarda TCDŞ konusundaki anahtar rolünü detaylı bir şekilde açıklayarak; kaliteli ve çok sektörlü TCDŞ önleme ve müdahale programlamasındaki rolüne ve TCDŞ Sorumluluk alanı lideri olarak Kuruluşlar arası Daimi Komite (IASC) tarafından zorunlu kılınan rolüne değinmektedir. IASC, UNFPA'ya TCDŞ gündemini ileriye taşımak, küresel ve yerel düzeyde geniş bir aktör ağını harekete geçirmek ve TCDŞ önleme, azaltma ve müdahalesi konusunda bilgi vermek için özel bir sorumluluk vermektedir.

UNFPA, TCDŞ'yi sona erdirmek için hükümetlerle, sahada görev yapan hizmet sunucular da dahil olmak üzere yerel kuruluşlarla, kadın hareketleriyle ve şiddete maruz bırakılanlarla ortaklık esasıyla her gün sahada çalışmaktadır. Strateji ve Operasyon Planı, UNFPA'nın ulusal ve yerel kadın örgütlerinin insani yardım ve kalkınma çalışmalarına katılımını güçlendirme taahhüdüyle uyumludur.

Bir krizin ilk aşamalarından itibaren insani yardım alanında çalışan tüm kurumların hayat kurtarıcı TCDŞ hizmetlerine öncelik vermesi gerekir. UNFPA, 2023 yılında 65 ülkede 66 milyon kadın, kız çocuğu ve gence hayat kurtarıcı cinsel sağlık ve üreme sağlığı (CSÜS) ile TCDŞ önleme ve müdahale hizmetleri sağlamak için yaklaşık 1,2 milyar dolar finansman talep etmiştir.

Strateji ve Operasyon Planı, UNFPA'nın çalışmalarının temelini oluşturan 13 taahhüdü ve hayat kurtarıcı, toplumsal cinsiyeti dönüştürücü TCDŞ müdahalesi, risk azaltma ve önleme çabalarının ölçeklendirilmesine rehberlik edecek altı stratejik hedefi tanımlamaktadır. Tüm çalışmalar, insani yardım ortamlarında şiddete maruz bırakılanlar da dahil olmak üzere kadınların ve kız çocuklarının artan ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlamaktadır.

Yemen'in Taiz şehrinde yerinden edilmiş bir kız çocuğu © UNFPA

TCDŞ VE ZARARLI UYGULAMALARI SONA ERDİRMEYE YÖNELİK UNFPA TAAHHÜDÜ

İlkeler, politika ve yaklaşımlar

1. Kurumlararası Daimi Komite (IASC) tarafından yetkilendirilmiş lider kuruluş olarak toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti ortadan kaldırma taahhüdü.

UNFPA acil ve afet durumlarında TCDŞ riskini azaltmak ve TCDŞ'ye müdahale çalışmalarını koordine etmekle yükümlü lider kuruluştur. Bu kapsamda, UNFPA şiddete maruz bırakılanlar için hayat kurtarıcı desteği artırmayı taahhüt etmektedir.¹ TCDŞ'ye özel programlamanın merkezi bir bileşeni olarak psikososyal destek de dahil olmak üzere destek sağlama yetkisine sahiptir. Buna ilave olarak, UNFPA; IASC tarafından yerel ve küresel düzeyde Koruma Sektörünün TCDŞ Sorumluluk alanına liderlik etmekle görevlendirilmiştir. Bu strateji, UNFPA'nın kuruluşlar arası TCDŞ koordinasyonunda ve TCDŞ müdahale hizmetleri için IASC tarafından yetkilendirilmiş liderlik rolünü güçlendirmektedir. Aynı zamanda bu strateji ile UNFPA'nın insani kriz durumlarında TCDŞ'nin ortadan kaldırılmasına yönelik taahhüdü de desteklenmektedir.

¹ UNFPA, 2021, Stratejik Plan, 2022-2025. İnternet Sitesi:

https://www.UNFPA.org/sites/default/files/board-documents/main-document/ENG_DP.FPa_2021.8.-_UNFPA_strategic_plan_2022-2025.-_FINaL_-14Jul21.pdf

2. Toplumsal cinsiyet eşitliği taahhüdü.

UNFPA'nın 2022-2025 Stratejik Planı, üç dönüştürücü hedefe ulaşmanın kadınların ve kız çocuklarının haklarına derinlemesine odaklanmayı gerektirdiği inancına dayanmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin teşvik edilmesi ve kadınların ve ergen kız çocuklarının güçlendirilmesi, kuruluşun yetki alanının merkezinde yer alır ve insani yardım müdahaleleri konusunda kritik önem taşır. Toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların güçlendirilmesini engelleyen yapısal eşitsizliklerle mücadele etmek, Stratejik Plan'da ifade edilen sonuçlara ulaşmak için gerekli olan kilit bir stratejik değişimdir. UNFPA'nın acil durumlardaki yetki alanı, etkilenen kadınların, kız çocuklarının ve kırılgan nüfusun haklarını korumaya ve ihtiyaçlarına hizmet etmeye odaklanırken bu kişilerin değişimin araçları olarak kapsayıcı ve anlamlı katılımlarını sağlar.

Toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların güçlendirilmesini engelleyen yapısal eşitsizliklerle mücadele etmek, 2022-2025 Stratejik Planında ifade edilen sonuçlara ulaşmak için gerekli olan kilit bir stratejik değişimdir.

3. Kimseyi geride bırakmama ve en fazla risk altında bulunan kadınlara ve kız çocuklarına ulaşma taahhüdü.

TCDŞ çalışmalarında UNFPA tüm kırılgan grupları kapsayıcı ve kesişimsel bir yaklaşım benimsemektedir. TCDŞ risklerini artıran ve müdahale hizmetlerine erişimde engeller yaratan kesişen yapısal baskı biçimlerini ele almak için farklı gruplardan kadınları ve kız çocuklarını güvenli ve kapsayıcı bir şekilde sürece dahil etmeye çalışır. Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet analizine yönelik kesişimsel feminist yaklaşım; çatışmadan önce gelen ancak genellikle çatışmayla daha da şiddetlenen toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin tüm farklılıklarıyla kadınları ve kız çocuklarını nasıl daha fazla şiddet riskine maruz kaldığını anlamayı gerektirir. Bununla birlikte, toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri kadınların ve kız çocuklarının kaynaklara, hizmetlere ve fırsatlara erişimini önemli ölçüde sınırlandırmaktadır. UNFPA, TCDŞ hizmetlerini kadınların ve kız çocuklarının özel ihtiyaçlarına göre tasarlamaya devam edecek ve kadınların ve kız çocuklarının haklarını, katılımını ve müdahale hizmetlerine erişimini bilinçli bir şekilde teşvik etmek için alanlar sağlayarak, kadınların ve kız çocuklarının görüşlerinin ve deneyimlerinin tüm konuşmaların ve programatik eylemlerin merkezinde tutulmasını sağlayacaktır.

4. İnsani yardım ilkeleri ve insan hakları temelli yaklaşım taahhüdü.

UNFPA'nın TCDŞ önleme ve müdahale programları, insan hakları temelli programlamanın sistematik kullanımı yoluyla kadınların ve kız çocuklarının haklarının tahakkukunu desteklemektedir. Acil Durumlarda Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetle Mücadele Programlaması İçin Kurumlar Arası Asgari Standartlar, hak temelli yaklaşımın "herkesin insan hakları hukuku ilkelerine uygun olarak şiddet, sömürü ve istismardan uzak, özgür ve onurlu bir şekilde yaşama hakkına sahip olmasını sağlamak için ayrımcılık ve eşitsizliğin temel nedenlerini analiz etmeyi ve ele almayı amaçladığını" belirtmektedir.²

² *Acil Durumlarda Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Programlaması İçin Kuruluşlar arası asgari Standartlar, 2019. İnternet Sitesi: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/19-200_Minimum_Standards_Report_ENGLISH-Nov. FINaL_.pdf*

Programlar ve operasyonlar

©UNFPA

B.

5. UNFPA'nın insani yardım müdahale kapasitesini artırma taahhüdü.

UNFPA'nın İnsani Yardım Müdahale Biriminin 2022-2025 yılları arasındaki önceliklerinden biri de acil durum müdahale çalışmalarına liderlik etmektir.³ UNFPA, sahadaki ekiplere kritik teknik ve operasyonel destek sağlamak için acil bir durumun ilk aşamasında veya bir kriz sırasında görev yapmaya hazır insani yardım personeli de dahil olmak üzere küresel, bölgesel ve ulusal düzeylerde uygun niteliklere sahip personel bulundurmaya taahhüt etmiştir. UNFPA, acil Durumlarda Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetten Korunmaya İlişkin Eylem Çağrısında belirtildiği gibi açık taahhütlerle birlikte, toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti ele alma konusunda da önemli taahhütlerde bulunmuştur.⁴ Bu taahhütler aşağıdaki başlıkları içermektedir:⁵

- * Toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele insan kaynakları kadrosuna daha fazla yatırım yapılması,
- * Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet konusunda uzman koordinatörlerin görevlendirilmesi,
- * UNFPA Ruh Sağlığı ve Psikososyal Destek Politikası ve Operasyonel Kılavuzlarının geliştirilmesi,
- * Bir toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele programlama yöntemi olarak nakit/kupon desteğinin yaygınlaştırılması,
- * Primero/TCDŞ Bilgi Yönetim Sisteminin yaygınlaştırılmasına destek verilmesi,
- * Kadınların ve kız çocuklarının güvenli alanlarında toplumsal cinsiyeti dönüştürücü faaliyetlere ilişkin araştırma ve rehberlik,
- * Kadın örgütleri için daha fazla fon sağlanması ve ortaklık yöntemlerinde esneklik

3 UNFPA, 2022, İnsani Yardım Çalışmaları 2022'ye Genel Bakış. İnternet Sitesi: https://www.UNFPA.org/sites/default/files/pub-pdf/HaO-2022-PDF%20Report_Dec9.pdf.

4 acil Durumlarda Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetten Korunmaya İlişkin Eylem Çağrısı. İnternet Sitesi: <https://www.calltoactiongbv.com/>.

5 Acil Durumlarda Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetten Korunmaya İlişkin Eylem Çağrısı, Taahhütler Matrisi. İnternet Sitesi: https://1ac32146-ecc0-40ae-ba7d-301d317d8317.filesusr.com/ugd/1f1e468_80fce495790e4bf1b0e6e4962ea649a4.pdf.

6. UNFPA'nın afet ve acil durumlarda toplumsal cinsiyete dayalı şiddet programlarındaki liderliğini güçlendirme taahhüdü

UNFPA, afetlerde ve acil durumlarda TCDŞ önleme ve müdahale hizmetlerinin artırılması için benzersiz, bütüncül bir yaklaşım benimsemektedir. 2022-2025 Stratejik Planı kapsamında TCDŞ ve CSÜS hizmetlerinin mevcudiyetini, kabul edilebilirliğini, erişilebilirliğini ve kalitesini iyileştirmenin hizmet kullanımını artırmak ve üç dönüştürücü hedefteki ilerlemeyi hızlandırmak için kritik öneme sahip olduğu vurgulanmaktadır. UNFPA'nın TCDŞ müdahalesi, Acil Durumlarda Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetle Mücadele Programlaması İçin Kuruluşlar arası Asgari Standartlar doğrultusunda öncelikli, hayat kurtarıcı eylemlerin uygulanmasını içerir. UNFPA, vaka yönetimi hizmetleri ve bireysel veya grup psikososyal destek hizmetlerinin sağlanması da dahil olmak üzere TCDŞ müdahale hizmetlerinin derhal kurulmasını veya mevcut hizmetlerin desteklenmesini sağlar. Kadınlar ve kız çocukları için güvenli alanlar oluşturur ve TCDŞ'ye maruz kalanların ihtiyaçlarına göre tıbbi bakıma, güvenliğe, adalete ve ekonomik fırsatlara zamanında erişimini destekler. Hayat kurtarıcı tıbbi bakıma erişim, tecavüzün klinik yönetimini de kapsayan asgari Temel Hizmet Sunum Paketi'nin (MISP) bir parçası olarak kadınlara ve kız çocuklarına yönelik cinsel şiddetin sonuçlarının önlenmesini ve yönetilmesini içerir. UNFPA, yürütülen hizmetlerin etkinliğini artırmak için hizmet sunucuların çalışmaya başladığı ilk andan itibaren veri ve bilgi yönetimi sistemi kurulmasını önermektedir.

UNFPA, TCDŞ hizmetlerini kadınların ve kız çocuklarının özel ihtiyaçlarına dayanarak ve kadınların ve kız çocuklarının görüşlerinin ve deneyimlerini tüm görüşmelerin ve programatik eylemlerin merkezinde tutarak tasarlar.

7. Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ile cinsel sağlık ve üreme sağlığı hakkında programlama yapmak için entegre yaklaşımları güçlendirme taahhüdü.

UNFPA, CSÜS ile TCDŞ'nin kesiştiği noktada faaliyet göstermek üzere benzersiz ve stratejik bir konuma sahiptir. Kaliteli TCDŞ ve CSÜS hizmetlerine erişimi, olumlu sağlık sonuçlarının elde edilmesini ve TCDŞ'ye maruz kalanlar da dahil olmak üzere kadınlar ve kız çocukları için haklarının karşılık bulmasını ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını teşvik eder. TCDŞ'ye maruz kalanlara hayat kurtarıcı ve empati kurmaya dayalı tıbbi bakım sunmakta ve kapsamlı bir cinsellik ve yaşam becerileri eğitimi konusunda kadın ve gençlik örgütleri olmak üzere gençlerle ve topluluklarla birlikte çalışmaktadır.

8. Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet programlamasında nakit ve kupon yardımının artırılması taahhüdü.

TCDŞ müdahale programlaması kapsamında nakit desteği, UNFPA'nın 2020'den bu yana pilot olarak uyguladığı yenilikçi bir yaklaşımdır. Bu uygulama hızlı bir şekilde öncü faaliyet haline gelmiştir. Latin Amerika'dan Pasifik'e kadar çeşitli ülkelerdeki pilot çalışmalar, TCDŞ vaka

Emebet, 25, Etiyopya'nın Amhara Bölgesi'nde ülke içinde yerinden edilmiş birey © UNFPA/Paula Seijo

yönetiminde bir seçenek olarak nakit desteğinin bir kadının hayatını kurtarabileceğini, temel TCDŞ hizmetlerine erişmesini sağlayabileceğini, istismar içeren bir ilişkiden uzaklaşmasına yardımcı olabileceğini ve birkaç ay boyunca sağlandığı takdirde iyilik halinin yükselmesine yardımcı olabileceğini göstermiştir.

9. Cinsel sömürü, istismar ve cinsel taciz mağdurları için kaliteli ve mağdur odaklı desteği önceliklendirme taahhüdü.

UNFPA, TCDŞ yönlendirme yollarını kullanarak kaliteli destek ve mağdur bakımının önceliklendirilmesini savunmaya ve sağlamaya devam edecek ve mağdurlara güvenli, erişilebilir ve ihtiyaçlarına uygun müdahale hizmetlerini doğrudan sağlayacaktır. UNFPA, cinsel sömürü ve istismar şikâyet sürecini mevcut yönlendirme yollarına entegre etmek için cinsel sömürü ve istismarı önleme (CSİÖ) koordinatörleri veya ülkedeki CSİÖ ağı ile birlikte çalışır.

Koordinasyon

10. Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Sorumluluk Alanı lideri olarak UNFPA'nın kuruluşlar arası koordinasyonda IASC tarafından yetkilendirilen liderliğini yerine getirme taahhüdü

UNFPA, 2025 yılına kadar IASC insani yardım koordinatörü olan ülkelerin yüzde 80'inde özel TCDŞ koordinatörleri görevlendirmek ve ülke düzeyinde alt sektörlerin bilgi yönetimi kapasitesini sağlamak da dahil olmak üzere, IASC beklentileri doğrultusunda TCDŞ koordinasyon kapasitesine yatırım yapma konusundaki kararlılığını güçlü bir şekilde

C.

sürdürmektedir. Bu yatırım, TCDŞ Sorumluluk alanına bölgesel acil durum TCDŞ danışmanları ve bilgi yönetimi görevlilerinden oluşan ekipler aracılığıyla devam eden kuruluşlar arası saha desteği ile birleştiğinde insani yardım programı döngüsü ve bulgulara dayalı insani yardım ihtiyaçlarına genel bakış ve müdahaleler gibi ilgili kuruluşlar arası süreçler de dahil olmak üzere önleme ve müdahale çabalarında TCDŞ analizinin ve gereksinimlerinin güçlü bir şekilde konumlandırılmasını sağlayacaktır.

11. Kuruluşlar Arası Toplumsal Cinsiyete Dayalı Bilgi Yönetim sisteminin koordinasyonuna öncülük etme taahhüdü.

TCDŞ Bilgi Yönetim Sistemi kuruluşlar arası ekibin bir parçası olarak UNFPA, TCDŞ Vaka Yönetimi Kapasite Geliştirme Girişimi aracılığıyla ön saflardaki insani yardım aktörlerinin TCDŞ vaka yönetimi kapasitesini geliştirmekte ve küresel TCDŞ Bilgi Yönetim Sistemi ekibinin ilgili iş akışını koordine etmektedir.

UNFPA'nın acil durumlardaki yetkisi, insani krizlerden etkilenen kadınların ve kız çocuklarının haklarının korunmasına ve ihtiyaçlarının karşılanmasına odaklanmaktadır.

12. Sektörler arasında toplumsal cinsiyete dayalı şiddet riskinin azaltılması ve TCDŞ'ye maruz kalanların desteklenmesi için savunuculuk ve teknik destek sağlama rolünü yerine getirme taahhüdü.

UNFPA, TCDŞ riskinin azaltılması için ülke düzeyinde ortak faaliyetler yürütmeyi destekler, savunuculuk yapar ve sektör koordinatörleri ile yakın çalışır. Diğer sektörlerle ortak çalışma kapsamında ortak güvenlik denetimleri, izleme ve takip süreçleri de yer alır. TCDŞ alt sektör koordinatörleri, TCDŞ vakalarını bildiren maruz kalanlar için yönlendirme mekanizmalarına dair diğer gruplara da eğitim verir. Buna ek olarak UNFPA, uygulayıcı ortaklar da dahil olmak üzere bütün ortaklarının daha güçlü bir şekilde TCDŞ riskinin azaltılması konusunda savunuculuk yapma sorumluluklarını yerine getirmeleri amacıyla TCDŞ uzmanları ve koordinatörlerinin kapasitesini sürekli olarak geliştirir. UNFPA, riskleri azaltmak veya TCDŞ'ye müdahale etmek için oluşturulan ortak programlama/ sektör girişimlerindeki fırsatları değerlendirmekte ve TCDŞ ile ilgili riskleri güvenli bir şekilde izlemek ve ele almak için topluluk temelli stratejiler uygulamaktadır. TCDŞ sorumluluk alanının lideri olan UNFPA, insani yardım aktörlerinin nakit/kupon desteği tasarımı ve sunumunun güvenli ve ihtiyaca uygun olması ve bu yöntemin gerilim yaratmaması, gerilimi arttırmaması ya da alıcılara yönelik şiddetle sonuçlanmaması için benzersiz bir savunuculuk konumuna sahiptir.

13. Toplumsal cinsiyete dayalı programlamayı önceliklendirme ve iyi uygulamalar ile şiddete maruz bırakılan odaklı yaklaşımı entegre etme taahhüdü.

UNFPA, insani yardım faaliyetlerinde TCDŞ önleme ve müdahalesine öncelik verilmesini ve bunun finanse edilmesini, koruma çabalarında kadınların ve kız çocuklarının öncelikli hale getirilmesini ve etkilenen nüfusun, özellikle de kadınların ve kız çocuklarının anlamlı katılımının ve liderliğinin sağlanmasını savunmaktadır. UNFPA ayrıca ortak eylemin önemini ve tüm insani yardım aktörlerinin TCDŞ'yi herhangi bir insani krizde ciddi, yaşamı tehdit eden bir sorun olarak ele alma sorumluluğunu sürekli olarak vurgulamaktadır.

Kabasa Sağlık Merkezinde kuraklık nedeniyle yerinden edilen kadınlar, Somali © UNFPA/Luis Tato

UNFPA OPERASYONEL PLANI

UNFPA aşağıda listelenen altı hedef rehberliğinde insani yardım durumlarında şiddete maruz bırakılan kişiler de dahil olmak üzere kadınların ve kız çocuklarının artan ihtiyaçlarını karşılamak için hayat kurtarıcı, toplumsal cinsiyeti dönüştürücü TCDŞ müdahalesine, risk azaltma ve önleme çabalarına verilen desteğin artırılması için çalışır.

Hedef1: Toplumsal cinsiyete dayalı şiddete maruz kalanlar da dâhil olmak üzere kadınların ve kız çocuklarının, acil durumlarda toplumsal cinsiyete dayalı şiddete maruz bırakılmasını önlemek ve buna müdahale etmek için hayat kurtarıcı, kaliteli, çok sektörlü hizmetlere erişim sağlaması

1.

TCDŞ'ye maruz kalanlar da dahil olmak üzere bütün kadınların ve kız çocuklarının kaliteli ve maruz kalan odaklı desteğe erişim hakkı vardır. UNFPA'nın son çare sağlayıcısı olarak hizmet verebilmesi için, afetlerde ve acil durumlarda TCDŞ programlarının ihtiyaca yanıt verir kapsamda ve kalitede olması gerekmektedir.

UNFPA, ülke programlarındaki afetlerde ve acil durumlarda TCDŞ küresel rehberliği ve standartlarının tam ve tutarlı bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlamak için çabalarını artıracaktır. İnsani Yardım Müdahalesi Bölümündeki afetlerde ve acil durumlarda TCDŞ Ekibi, UNFPA bölge ofisleriyle işbirliği içinde, ülke ofislerinin ve uygulayıcı ortakların farklı bağlamlarda TCDŞ programlaması için temel kaynakları başarılı bir şekilde yönlendirebilecek bilgi ve becerilere sahip olmalarını sağlamak için sürekli teknik destek sağlayacaktır.

IASC Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Müdahalelerinin İnsani Yardım Faaliyetlerine Entegrasyonu Rehberi Kuruluşlar arası Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Vaka Yönetimi Rehberi, Acil Durumlarda Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Programlaması İçin Kurumlar Arası Asgari Standartlar, Tecavüze Klinik Yaklaşım ve Yakın Partner Şiddetine Maruz Kalanlara İlişkin Revize Edilmiş Rehberi ile uyumlu olarak).

Kadınlar ve kız çocukları şiddetten uzak bir şekilde haklara erişim için korunuyor ve güçlendiriliyor

UNFPA, afetlerde ve acil durumlarda TCDŞ ile Mücadele programlamasında vaka yönetimi hizmetleri ve kadınlar ve kız çocukları için güvenli alanlarda psikososyal destek müdahaleleri gibi odaklanmış, uzmanlık gerektirmeyen ruh sağlığı ve psikososyal hizmet müdahalelerini artıracak ve TCDŞ müdahalelerinin psikososyal sonuçlarını izleyerek, belgelendirerek ve bu konuda kanıtları artırarak geliştirecektir. 2022'de UNFPA, bu Strateji ve Operasyon Planı'nda belirlenen hedeflerle ilgili yetkinlikler ve kapasite boşluklarına odaklanan Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Acil Durum Kapasite Geliştirme Planını geliştirdi. 2022 planı ile 2023'te yayınlanan TCDŞ ile Mücadele Sorumluluk Alanı Kapasite Geliştirme Planı birbirinin devamı niteliğindedir.

Hedef 2: Yerel kuruluşların, özellikle kadın örgütlerinin, insani yardım müdahalesini etkilemek ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddete maruz kalanlar da dâhil olmak üzere kadınların ve kız çocuklarının ihtiyaçlarına yanıt vermek için daha fazla kapasiteye ve alana sahip olması

2.

UNFPA, afet riskinin azaltılması ve dayanıklılığın artırılmasına yönelik stratejilerin geliştirilmesi ve uygulanmasında kadın örgütlerinin öncülüğünü ve katılımını teşvik edecek, kadın ve gençlik örgütlerinin insani yardım, iyileşme ve çatışma sonrasında kadınların ve kız çocuklarının ihtiyaçlarına cevap vermede öncülük etme veya kilit rol oynama kapasitelerini güçlendirecektir. Uygulanabilir ve uygun olduğu durumlarda insani yardım, kalkınma ve barış aktörleri arasında güçlü bir işbirliği içeren bir bağlantı yaklaşımı, daha uyumlu ve dönüştürücü bir TCDŞ müdahalesine katkıda bulunacaktır.

Hedef 3: Riskleri azaltmak ve küresel taahhütlere uygun şekilde önlemek ve bunlara müdahale etmek için küresel, bölgesel ve ülke düzeylerinde toplumsal cinsiyete dayalı şiddet konusunda etkili ve tutarlı koordinasyon ve liderlik sağlanması

3.

UNFPA, IASC koordinasyon sistemleri, donörler, insani yardım ülke ekipleri, sektörler arası koordinasyon grupları, Birleşmiş Milletler ülke ekipleri ve hükümet mevkidaşları gibi çok çeşitli ortaklarla koordinasyon sağlayarak TCDŞ ile Mücadele hizmetlerinin hayata geçirilmesini destekleyici olarak

tanınmasını ve finansman kararlarında ve müdahale planlamasında önceliklendirilmesini sağlamak için her düzeyden stratejik karar alma forumunda TCDŞ konusunda sistematik liderlik sunmaya devam edecektir. UNFPA, yeni TCDŞ Sorumluluk Alanı Stratejisi'nin (2021-2025) uygulanmasını desteklemektedir ve çok sektörlü operasyonel TCDŞ müdahale kapasitelerini güçlendirmek için yerel düzey de dahil olmak üzere sahada etkili TCDŞ koordinasyonu, veri ve veri analizi sağlamaya kararlıdır. Ülke düzeyinde ve küresel düzeyde insani yardım müdahalesinin tüm sektörlerinde TCDŞ risklerini azaltmak amacıyla TCDŞ dışı aktörleri çevrelerindeki TCDŞ risklerini güvenli ve etik bir şekilde analiz etmeleri için desteklemek gibi aktif bir danışmanlık rolü üstlenmektedir. UNFPA; *Nakit/Kupon Desteği ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Özeti ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetle Mücadele Sorumluluk Alanı Koordinasyon El Kitabı ve IASC Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Müdahalelerinin İnsani Yardım Faaliyetlerine Entegre Edilmesi Kılavuz İlkeleri'nin insani yardım aktörleri tarafından benimsenmesini ve uygulanmasını desteklemeye devam edecektir.*

Hedef 4: Verimli ve hızlı operasyonel sistemler, tedarik zincirleri, mali kaynaklar ve insan kaynaklarının toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin önlenmesi ve bu şiddete müdahale edilmesi için hayat kurtaran hizmetlerin sunulmasını

UNFPA, kritik aktörlerin kapasitesini güçlendirecek ve acil durumlarda hayat kurtarıcı TCDŞ müdahalelerine hazırlanmak ve bunları sağlamak için doğru elverişli ortamın ve operasyonel sistemlerin mevcut olmasını sağlayacaktır. TCDŞ ile Mücadele ihtiyaçlarının ilgili insani yardım finansman süreçlerine ve eylem planlarına dahil edilmesini savunacak, TCDŞ finansman eksikliklerini belirleyecek ve donörlerin ve insani yardım ülke ekiplerinin bu boşlukları doldurmasını savunacaktır. Afetlerde ve acil durumlarda TCDŞ ile mücadele programlarının bütün kriz durumlarında kadınların ve kız çocuklarının ihtiyaçlarını karşılamasını sağlamak için insani yardım alanında tahsis edilen ve kullanımı esnek olan özel fonu kullanmaya devam edecektir. UNFPA, Küresel Acil Durum Müdahale Ekibi ve kıdemli danışmanlar, koordinasyon uzmanları ve bilgi yönetiminden sorumlu kişiler gibi bölgesel acil durum TCDŞ danışmanlarından oluşan ekipler acil durum müdahaleleri için Küresel Uzman Listesine ve uzman insan kaynaklarına yatırım yapmayı sürdürecektir. Hızlı bir şekilde gelişen krizler ve uzun süreli acil durumlar için nitelikli uluslararası müdahale ekiplerini ülke ofislerine

Hedef 5: UNFPA ve ortaklarının acil durumlarda toplumsal cinsiyete dayalı şiddet müdahalelerinin sistematik, güvenli ve etik veri toplama, analiz ve veri kullanımı yoluyla bilgilendirilmesi

UNFPA, TCDŞ ile ilgili eğilimleri ve ihtiyaçları, rutin program faaliyetlerini, çıktılarını ve sonuçlarını güvenli ve etik bir şekilde değerlendirmek ve analiz etmek için uzun vadeli kapasitesini güçlendirecektir. TCDŞ müdahalelerini iyileştirmek ve TCDŞ'yi ortadan kaldırmaya yönelik savunuculuğu desteklemek için küresel verilerden ve TCDŞ programlama uzmanlığından yararlanmaya devam edecektir. TCDŞ Bilgi Yönetim Sistemi ve Primero/TCDŞ Bilgi Yönetim Sistemi+ kullanımını artıracak ve programlama, savunuculuk ve finansman önceliklerini bilgilendirmek için olay izleme ve vaka yönetimi veri analizini güçlendirecektir. Güçlendirilmiş TCDŞ Bilgi Yönetim Sistemi+ desteği, kuruluşlar arası bir yaklaşım benimsenerek ülke ihtiyaçlarına göre uyarlanacaktır. UNFPA, TCDŞ Bilgi Yönetim Sistemi ve Primero⁶ /TCDŞ Bilgi Yönetim Sistemi+'nın planlanan kuruluşlar arası dağıtımlarını tamamlamak için kuruluşlar arası TCDŞ Bilgi Yönetim sistemi Küresel Teknik Ekibine liderlik etmeye devam edecek ve dağıtımları büyütme ve gerekli teknik desteği sağlamak için ivme kazandıracaktır.

6 GBVIMS+: TCDŞ Bilgi Yönetim Sistemi Veritabanı

Hedef 6: UNFPA ve ortaklarının acil durumlarda toplumsal cinsiyete dayalı şiddet konusundaki müdahalelerinin ve savunuculuk faaliyetlerinin kanıta dayalı, sonuç odaklı, yenilikçi olmakla birlikte en son araştırmalar ve değerlendirmelerle desteklenmesi

UNFPA; kanıta dayalı, kaliteli bir TCDŞ müdahalesine öncülük etmek için TCDŞ uluslararası standartlarını ve rehberliğini geliştirmeye, uygulamaya ve izlemeye devam edecektir. Ayrıca UNFPA'nın 2022-2025 Stratejik Plan'ının altı hedefi arasında "insan hakları temelli ve toplumsal cinsiyet dönüştürücü yaklaşımlar" yer aldığından UNFPA, TCDŞ programlamasına yönelik toplumsal cinsiyet dönüştürücü yaklaşımları belirleyecek ve teşvik edecektir. UNFPA, TCDŞ'ye hazırlıklılık faaliyetleri gibi TCDŞ ve iklim değişikliği arasındaki bağlantıları belgeleyecek ve ele alacak, salgın hastalıklara hazırlık ve programlama uyarlamalarını destekleyecek ve nakit/kupon desteğinin dönüştürücü TCDŞ programlamasına olan katkısını daha fazla araştıracaktır. UNFPA İnsani Yardım Müdahalesi Bölümünün 2022-2025 yılları önceliklerinden biri, etkili insani yardım faaliyeti için dönüştürücü değişimler gerçekleştirme konusunda bölge ve ülke ofislerini desteklemektir.

7 UNFPA, 2022, *İnsani Yardım Eylemi 2022 Genel Bakış*. İnternet Sitesi: www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/HAO-2022-PDF%20Report_Dec9.pdf.